

Dejavniki vpliva na izbiro visokošolske institucije med študenti

Zlata Kastelic*

Fakulteta za organizacijske študije v Novem mestu, Novi trg 5, 8000 Novo mesto, Slovenija
zlatka.kastelic@amis.net

Povzetek:

Namen in originalnost: Namen članka je analizirati dejavnike, ki imajo odločujoč vpliv na izbiro visokošolske ustanove med študenti.

Metoda: Z analizo razpoložljive literature in že opravljenih raziskav smo podrobneje spoznali ključne teoretske osnove raziskovane problematike, na podlagi česar smo zasnovali raziskovalni algoritem in izvedli raziskavo z anketo. Namen raziskave je bil ugotoviti, kateri dejavniki najbolj stimulirajo posameznike za vpis na dotično visokošolsko ustanovo in koliko se ugotovitve naše raziskave skladajo z ugotovitvami tujih raziskav.

Rezultati: Rezultati raziskave so pokazali precejšnjo stopnjo korelacije med dejavniki, ki motivirajo študente v tujih državah za vpis na visokošolsko ustanovo.

Družba: S poznavanjem dejavnikov, ki vplivajo na izbiro dotične visokošolske ustanove med študenti bodo slednje lahko prepoznale in ugodile željam in potrebam potencialnih študentov in na podlagi tega oblikovalizanje privlačne programe in kompetentne posameznike za uspešno konkuriranje na trgu dela.

Omejitve/nadaljnje raziskovanje: Posploševanje rezultatov raziskave je omejeno zaradi majhnosti vzorca in ker so respondenti zgolj iz ene slovenske regije. A ker gre za prvo tovrstno raziskavo na tem področju, predstavlja pomembno in kompleksno preliminarno študijo, ki lahko z nadgradnjo pomembno pripomore k poznavanju ključnih dejavnikov za vpis študentov na visokošolske ustanove in s tem na uspešnost slednjih.

Ključne besede: visokošolske ustanove, visoko šolstvo, kakovost izobraževanja, dejavniki vpliva.

1 Uvod

1.1 Raziskovalno vprašanje

Bolonjska reforma iz leta 1999 je prinesla pomembne spremembe v visokošolski prostor in ustanove, ki so morale prenoviti obstoječe študijske programe, hkrati pa so začele izvajati tudi popolnoma nove programe. Ta čas je zaznamovan tudi s pojavom novih visokošolskih ustanov (VŠU), predvsem zasebnih, ki so še dodatno popestrijo paleto študijskih smeri in programov, s čimer so se spremenili tudi trendi izobraževanja in vključevanja posameznikov v terciarno izobraževanje. Le-to je odraz reformiranih in novih potreb na trgu dela, ki se odražajo kot zahteve po novih znanjih, kompetencah in kadrih v, na znanju temelječi ekonomiji. Izobrazba je postala pomembno izhodišče in s tem tudi velika prednost za posameznike, ki 'tekmujejo' na trgu dela.

Prav zato je ključnega pomena, da VŠU (tako javne kot zasebne) poznajo in razumejo razloge in dejavnike na podlagi katerih se študenti odločajo za njihove programe, zaradi česar VŠU v tujini konstantno opravljajo raziskave na temo dejavnikov vpliva za izbiro visokošolske ustanove, ki pa jih v Sloveniji ni. Ravno take raziskave bi bile v pomoč tovrstnim ustanovam, da bi poznale svoje potenciale in izkoristile tržno nišo in prednosti za pridobivanje novih

* Korespondenčni avtor / Correspondence author

Prejeto: 12. januar 2017; revidirano: 23. marec 2017; sprejeto: 27. marec 2017. /

Received: January 12, 2017; revised: March 23, 2017; accepted: March 27, 2017.

študentov in povečanje zadovoljstva tistih, ki so že vključeni v izobraževalni proces na dotični ustanovi. S tem namenom smo izvedli raziskali na temo dejavnikov vpliva na izbiro visokošolske ustanove med študenti, ki je bila zasnovana po vzorcu tujih raziskav.

Članek ponuja širši vpogled in razumevanje visokošolskega izobraževanja ter poznavanje dejavnikov, ki vplivajo na izbiro visokošolske izobraževalne ustanove, temeljila pa je na raziskovalnem vprašanju *Kateri dejavniki imajo odločujoč vpliv na izbiro visokošolske ustanove med študenti?* Za lažjo izvedbo raziskave smo glavno raziskovano vprašanje razdelili na 6 raziskovalnih podvprašanj.

Raziskovalno vprašanje 1: *Kaj vpliva na izbiro visokošolske institucije?*

Raziskovalno vprašanje 2: *Ali vrsta (zasebna / javna) vpliva na izbiro visokošolske institucije?*

Raziskovalno vprašanje 3: *Katere informacije vplivajo na izbiro visokošolske institucije?*

Raziskovalno vprašanje 4: *Ali izobrazba staršev vpliva na izbiro visokošolske institucije?*

Raziskovalno vprašanje 5: *Ali kraj izobraževanja vpliva na izbiro visokošolske institucije?*

Raziskovalno vprašanje 6: *Ali višina šolnine vpliva na izbiro visokošolske institucije?*

1.2 Namen in cilji

Namen raziskave je poglobljena analiza in razumevanje slovenskega visokošolskega prostora, delovanja VŠU in dejavnikov, ki stimulirajo posameznike za vključevanje v proces visokega šolstva, saj je slednje koristna in dragocena informacija, kar lahko VŠU uporabijo kot podlaga za pripravo kratkoročnih in tudi dolgoročnih strategij za pridobivanje novih študentov ter povečanje zadovoljstva obstoječih. Poleg tega smo iskali tudi podobnosti in razlike med dejavniki vpliva za vpis na dotično VŠU v tujini in respondentih iz vzorca anketiranja (ki smo ga izvedli sami).

S tem v članku predstavljamo kompleksno analizo delovanja visokošolskega prostora in VŠU, ki se borijo v naraščajoči konkurenci visokošolskih zavodov, tako tistih, ki so že dlje prisotni na trgu, kot tistih, ki so nastali v zadnjem desetletju (ali še nastajajo). Tovrstne raziskave so v tujini precej pogoste, medtem, ko jih za slovenski prostor ni, s čimer predstavlja raziskava, ki smo jo izvedli preliminarno raziskavo in hkrati tudi model za nadaljnjo raziskovanje tega področja.

1.3 Metode raziskovanja

Članek temelji na teoretičnem pregledu literature in že opravljenih (tujih) raziskavah, ki so bile podlaga za poznavanje tematike ter izvedbo lastne raziskave v obliki anketiranja. Osnovno strukturo in vsebino vprašalnika smo zasnovali na podlagi obstoječega vprašalnika, ki ga je Urbanski (2000) uporabila pri svoji doktorski disertaciji, katerega pa smo nadgradili

še z lastnimi vprašanji, kjer smo preverjali, kako anketiranci ocenjujejo področje visokošolskega izobraževanja v Sloveniji (in v tujini) ter kaj menijo o VŠU na sploh.

Članek tako ponuja poglobljeno analizo slovenskega visokošolskega prostora, delovanje VŠU in dejavnike, ki stimulirajo posameznike za vključevanje v proces visokega šolstva. Ob tem smo ugotavljali tudi skladnosti in odstopanja med tovrstnimi raziskavami v tujini in v Sloveniji. Gre za prvo tovrstno raziskavo, ki odpira vpogled in razmislek v področje visokošolskega izobraževanja, kot pomembno tržno nišo in priložnost za izboljšanje procesa privabljanja novih študentov na VŠU in izboljšanje zadovoljstva obstoječih študentov.

2 Visoko šolstvo in kakovost

2.1 Vloga in namen visokošolskih ustanov

Raziskovanje pomena in vpliva dejavnikov za izbiro VŠU med (potencialnimi) študenti, nikakor ni mogoče brez poznavanja osnov snovanja in delovanja izobraževalnega sistema in pedagoškega procesa ustanov ter novih trendov, ki slednjega odlikujejo tj. kakovost izobraževanja v visokem šolstvu oz. kakovostna izvedba visokošolskega procesa izobraževanja. S tem namenom se v uvodnem poglavju osredotočamo na predstavitev ključnih dejstev izobraževalnih institucij, njihove vloge in namenater kako slednje inkorporirajo pojem kakovosti v študijski proces. Kljub različnosti programov, načinov posredovanja znanja in prizadevanju za kakovosten kader in kakovostno izvedbo celotnega študijskega procesa imajo visokošolske ustanove skupne cilje svoje izobraževalno-raziskovalne dejavnosti, ki zajema ustvarjanje in širjenje znanja ter razvoj specifičnih kognitivnih in komunikacijskih sposobnosti posameznikov, ki so vključeni v terciarno izobraževanje.

Visokošolski prostor oz. sistem je vedno bolj percepiran kot eden izmed ključnih elementov, ki prispeva k nacionalni blaginji, gospodarskemu razvoju in konkurenčnosti, pri čemer OECD (2010) ugotavlja, da morajo države povečati znanje in veščine, ki jih posreduje visoko šolstvo tako za namen ohranitve globalne konkurenčnosti gospodarstva kot tudi za izboljšanje znanja in kompetenc diplomantov, s čimer slednji postanejo bolj zaposljivi. Vloga, namen in cilji visokošolskih ustanov so tako usmerjeni v pridobivanje in akumulacijo znanja in kompetenc kot človeškega kapitala z dodano vrednostjo. Namreč, VŠU so si zadale pomembno in težko nalogo, ki gre v smeri generiranja in povečevanja javne blaginje in dviga življenjskega standarda. Ob tem pa se morajo zavedati, da je to težka in kompleksna naloga, ki je odvisna od številnih dejavnikov in vplivov, ki se raztezajo od učinkovitosti študijskih programov, usposobljenosti in zmožnosti pedagoškega kadra, razmer na trgu dela in številnih drugih vplivov tako v visokošolskem prostoru, kot tudi v (globalni) družbeno-ekonomski sferi. A strokovnjaki (in izobraženci) iz različnih področji so v teh spremembah videli tudi ekonomske oz. poslovne izzive in možnosti za nove poslovne priložnosti. S tem namenom je prišlo do pomembnih premikov v visokošolskem sistemu, ki se kažejo v novih in raznovrstnih programih, načinih posredovanja znanja in novih oblikah VŠU, predvsem zasebni visokošolskizavodov.

In prav uspešno posredovanje znanja postaja vse bolj ključno vodilo in cilj VŠU (tako javnih kot zasebnih), ki rezultira kot sposobnosti in kompetence diplomantov za opravljanje dela. V tem kontekstu dobiva kakovost izobraževalnega procesa in pridobljenih znanj pomembno oz. osrednjo dimenzijo. Santiago in drugi (2008, str. 19) ugotavljajo, da študenti raje izbirajo študijske programe in predmete tistih VŠU, ki ponujajo inovativne študijske programe, s katerimi menijo, da bodo pridobili ustrezna znanja in kompetence za napredovanje. Zato je ključnega pomena, da posamezniki, ki so vključeni v terciarno izobraževanje pridobijo učinkovita in konkurenčna znanja in veščine, ki jim bodo olajšali zaposljivost (Čelebič, 2014, str. 1).

S tem namenom je OECD (2011, str. 3) oblikovala t.i. Strategijo veščin (angl. *skills strategy*), kot vodilo oz. sklop predlogov, na kaj naj se države osredotočajo pri investiranju v znanje in kompetence, katere naj bipridobili diplomanti tekom izobraževalnega procesa. Namen te strategije je spodbujanje uporabe posameznikovih znanj in veščin za doseganje splošnega gospodarskega razvoja, blaginje in dviga kakovosti življenja na sploh. Veščine so ključnega pomena za blaginjo in kakovost življenja posameznikov, saj spodbujajo znanje in sposobnost za delo, povečujejo odprtost za inovacije in s tem spodbujajo gospodarsko rast (OECD, 2010, str. 4–5). Poleg tega pa imajo izobrazba (izobraženost) in veščine (usposobljenost za delo) izjemno pozitiven vpliv na raven produktivnosti zaposlenih in plače (OECD, 2005, str. 35), saj se višja raven dosežkov na splošno odraža v nižji stopnji brezposelnosti in višjimi plačami.

2.2 Pomen kakovosti v visokem šolstvu

Bolonjski procese od začetka implementacije sprememb predvideva, da bodo postale VŠU inovativni in ustvarjalni centri, ki bodo zmožni učinkovito oblikovati in voditi razvoj družbe in generirati splošno družbeno blaginjo na evropskem družbenem in kulturnem področju, s čimer se bodo posamezniki lažje in predvsem učinkoviteje vključevali na trg dela (Diaconu & Pandelica, 2011, str. 3; Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2015, str. 6). S tem namenom je postala učinkovitost študija ena izmed ključnih oz. prednostnih nalog VŠU in samega visokošolskega prostora (Čelebič, 2014, str. 41–42).

Zaradi slednjega postaja kakovost v izobraževanju oz. kakovostno izobraževanje ena izmed ključnih področji, h kateremu morajo strmeti VŠU, hkrati pa vse bolj pereč problem in predmet številnih raziskovanj ter razprav, ki je vse aktualnejši ob porastu VŠU. Poleg tega pa morajo VŠU skrbeti za zadovoljitve ciljev in namenov izobraževanega procesa ter zagotovil dodano vrednost slednjemu (De Shields Jr., Kara, & Kaynak, 2005, str. 130). Zagotavljanje kakovosti visokošolskega izobraževanja lahko definiramo kot 'socialna igra samonadzora', sciljcem zadovoljstvo vseh deležnikov z delom visokošolskih institucij (Dubovicki, Banjari, & Štefanc, 2014, str. 43). Zaradi slednjega je ključno, da se izobraževalne institucije trudijo biti najboljše, tako pri oblikovanju, kot tudi izvedbi študijskih programov in motiviranju študentov za učenje in delo tekom študijskega procesa, kar se bo odražalo tudi pri zaposlitvi. Zato mora biti zagotavljanje kakovosti visokošolskega izobraževanja eden izmed

najpomembnejših in stalnih ciljev tovrstnih institucij in zaposlenih v njih (Dubovicki, Banjari, & Štefanc, 2014, str. 83).

Kakovost v visokem šolstvu se odraža kot odličnost, popolnost, usklajenost z namenom, vrednost za vložena finančna sredstva in kot spremembe (Harvey & Green, 1993, str. 29). Ključni namen in cilj VŠU in izobraževanja postaja 'privzganje' tistih veščin in sposobnosti, ki jih bodo diplomanti rabili, da bodo konkurenčni na trgu dela ter da bodo prispevali h povečevanju konkurenčnega gospodarstva (Kellermann, 2006, str. 25). A kljub vsem prizadevanjem za uspešno in učinkovito posredovanje znanj, veščin in kompetenc, ki bi povečale možnost zaposlovanja diplomantov, številni visokošolski zavodi ne uspejo optimalno povezati ključnih elementov učnega (študijskega) procesa, ki zajema povezanost raziskovalnega in pedagoškega dela, ustrezno in učinkovito izvajanje prakse znotraj študijskih programov, povezanost študijskih programov z možnostmi zaposlitve oz. zagotovitev znanj skladno s potrebami po profilih in internacionalizacija študijskih programov (Hämäläinen v Nadoh Bergoč & Kohont, 2007, str. 101).

S tem namenom so se oblikovali Evropski standardi in smernice (angl. *European standards and guidelines - ESG*), ki jih institucije in agencije za zagotavljanje kakovosti uporabljajo kot referenčni dokument za notranje in zunanje zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu. V širšem kontekstu pa jih uporablja tudi Evropski register za zagotavljanje kakovosti (angl. *European Quality Assurance Register - EQAR*) (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, 2015, str. 6). V praksi je EQAR register agencij, katerega namen in cilj je zagotoviti objektivne informacije o agencijah za presojanje in zagotavljanje kakovosti VŠU (in visokega šolstva na sploh) v Evropskem prostoru. Za vpis v omejeni register morajo agencije izpolnjevati posebne pogoje, da lahko njihovo delovanje in evalviranje pripomore k izboljšanju kakovosti evropskega visokošolskega prostora in tudi večje mobilnost študentov.

A vendar je ključno izpostaviti, da jekakovost v visokem šolstvu odvisna od družbenih sprememb, ki vplivajo tudi na visokošolski prostor, katere zajemajo konkurenčnost gospodarstva in rast trga, trajnostni sociokulturni in gospodarski razvoj ter družbenokohezijo in pravičnost/enakost (Bertolin, 2015, str. 2413–2414). Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti izobraževanja se je začelo tudi zaradi številnih pomembnih sprememb in premikov na tem področju, med katerimi so najpomembnejši: porast vključenih posameznikov v izobraževanje, povečanje javnih vlaganj, ekonomska kriza v 70.-ih letih, ki je znižala kakovost življenjskega standarda posameznikov, itd. (Gaber Kos & Kecojević, 2011, str. 13). Izobraževalni sistem, ki temelji na kakovosti je usmerjen k 'proizvajanju' učečih se posameznikov, saj spodbuja tako njihov osebni kot tudi profesionalni razvoj, ključni cilj slednjega pa je dodana vrednost izobraževanja, ki je hkrati tudi merilo kakovosti. Tako je glavni namen kakovostnega visokošolskega izobraževanja polna vključenost študentov v izobraževalni proces ter spodbujanje razvoja znanja in kompetenc za ocenjevanje uspešnosti procesa učenja, kot končnega rezultata (Harvey & Green, 1993, str. 29), s čimer so VŠU

organizacije, ki temeljijo na znanju (Nadoh Bergoč & Kohont, 2007, str. 106). Zaradi slednjega te posvečajo veliko časa oblikovanju in izvedbi izobraževalnega procesa, ki bo dovolj kakovosten, da bo posameznikom dal ustrezna znanja in kompetence, s katerimi bodo konkurenčnejši na trgu dela, s čimer je postalo kakovostno izobraževanje prednostno področje vseh VŠU.

Tako je namen skrbi za kakovostno izobraževanje, skrb za zagotavljanje ustreznih znanj in kompetenc za uspešno konkuriranje na trgu dela. In čeprav se VŠU v tujini že desetletja zavedajo pomena kakovostnega izobraževanja se zdi, da je ta proces še precej 'v povojih' v Sloveniji. Prav kakovostno izobraževanje, ki generira ustrezno izobražene in kompetentne posameznike je eden izmed ključnih dejavnikov, ki vplivajo na motiviranje študentov za vpis na dotično ustanovo. Namreč, stopnja zaposljivosti diplomantov določenega programa (oz. VŠU) je pomemben indikator dejansko izvedenega kakovostnega terciarnega izobraževanja. Spremljanje in prilagajanje smernicam kakovosti tako omogoča VŠU, da promovirajo svoje programe in ustanovo na sploh (npr. ugled, reference) ter v sklopu slednjega poznajo ključne dejavnike, ki motivirajo študente za vključevanje slednjih v njihove programe.

S tem namenom se v nadaljevanju osredotočamo na analiziranje ključnih in specifičnih dejavnikov, ki stimulirajo študente za vpis na dotične VŠU, kot eno izmed prednostnih področji procesa zagotavljanja kakovosti izobraževanja. Raziskave, ki so bile opravljene in ki se redno opravljajo na tem področju, so vezane na tujino, saj tovrstnih raziskav v Sloveniji ni. Analiza gradiva in pregled opravljenih raziskav bo predstavljala osnovo za zasnovo in izvedbo lastne raziskave tega področja v Sloveniji ter primerjavo (ne)skladnosti dobljenih rezultatov, glede stopnje vpliva specifičnih dejavnikov pri odločanju za vpis na specifično VŠU.

2.3 Pomen kakovosti izobraževanja študente

Skupaj z družbeno-ekonomskimi spremembami in porastom števila VŠU, ki ponujajo različne študijske programe, zahtev po kakovostnem izobraževanju ter novimi zahtevami študentov, se je spremenil odnos slednjih do visokošolskega izobraževanja in storitev. VŠU so tako postale odvisne od potreb in želja študentov (kot strank), zaradi česar so se začele soočati s popolnoma novimi in doslej nepoznanimi izzivi, ki so pripeljali do raziskovanja ključnih dejavnikov, ki bodo pritegnili nove študente, hkrati pa obdržali aktualne študente ter povečali njihovo zadovoljstvo.

Zaradi tega je prišlo v tujini do povečanja raziskovanja tega področja, kjer so raziskave usmerjene v merjenje zadovoljstva študentov na ravni VŠU, z namenom, da bi bile bolj odzivne na potrebe študentov ter poznavanje ključnih dejavnikov, ki so študente stimulirale za vpis na dotično VŠU. Le-to vse bolj postaja strateško pomembno področje za izobraževalne ustanove, ki v poslovnem kontekstu pomeni poslovni izid organizacije. Tako je postalo raziskovanje dejavnikov vpliva na zadovoljstvo primarno področje, s katerim se ukvarjajo javne in zasebne VŠU, saj se zavedajo da bodo edino zadovoljni študenti ostali na ustanovi in

da bodo slednji širili dober glas za pridobitev novih študentov (Tessema, Ready, & Yu, 2012, str. 35). Številne raziskave (glej na primer De Shields, Kara, & Kaynak, 2005; Pascarella & Terenzini, 2005 v Tessema, Ready, & Yu, 2012) so ugotovile, da bodo zadovoljni študenti bolj verjetno ostali na specifičnih VŠU in jo tudi uspešno dokončali, kot nezadovoljni študenti. Glede ključnih elementov zadovoljstva študentov s storitvami VŠU pa so različni raziskovalci ugotovili sledeče (po Butt & ur Rehman, 2010, str: 5447–544):

- ohranitev študentov (na visokošolski instituciji) je pogosto znak zadovoljstva s študijskimi programi in posredno tudi s kakovostjo izobraževalnega sistema na sploh (Druzdzel in Glymour, 1995),
- pozitivna korelacija med študijskimi programi mentorstev in učnimi dosežki ter nižjim osipom študentov (Campbell & Campbell, 1997),
- kakovost poučevanja in čustvena navezanost študentov na VŠU, kjer študirajo je bistvenega pomena za nadaljevanje študija na dotični univerzi/VŠU (Hennig in drugi, 2001),
- predavatelji, metode poučevanja in zasnova ter vodenje programov so ključni dejavniki za doseganje zadovoljstva študentov in njihovo zvestobo VŠU (Navarro in drugi, 2005) in
- splošni vtis glede univerze oz. VŠU, kakovosti izobraževanja, učiteljev in strokovnega osebja, dostopnost do IT tehnologije in možnost napredka študentov so najpomembnejši dejavniki zadovoljstva študentov (Mai, 2005).

VŠU lahko povečajo zadovoljstvo študentov z odličnostjo njihovih storitev, kar je postalo pomemben sestavni del zagotavljanja trajnostne konkurenčne prednosti v sodobnem izobraževalnem prostoru. Poleg tega so se VŠU začele zavedati, da bodo zadovoljni študenti promovirali izobraževalno institucijo, s čimer se bo povečalo tudi število novih študentov. Ob tem pa so se začele zavedati, da je pomembno tudi celostno zadovoljstvo študentov oz. diplomantov z učnimi rezultati in izkušnjami, ki so jih pridobili v izobraževalnem procesu (Farahmandia, Minavand, & Afshardost, 2013, str. 65). Le-to predstavlja blagovno znamko izobraževalne institucije, kar pa je zaenkrat še relativno novo področje v Evropi. Če koncept 'blagovne znamke' uporabimo oz. ga navežemo na kontekst 'ugleda', lahko trdimo, da slednje odraža oz. zajema proizvode ali storitve, strategije in vizijo organizacij, ki tekmujejo na konkurenčnem trgu (Fombrun & Shanley v Marič, Pavlin, & Ferjan, 2010, str. 58) in na podlagi česar so te organizacije prepoznavne. Odjemalci (v konkretnem kontekstu študenti) se tako odločajo za specifično VŠU tudi na podlagi ugleda slednje, pri čemer najpomembnejši elementi ugleda zajemajo: prepoznavnost imena institucije, prepoznavnost akademskega kadra, družbeno življenje študentov (v kampusu), okolje kjer se nahaja institucija ter stopnjo vrednosti diplome pri vstopanju na trg dela (Arpan, Raney, & Zivnuska v Marič, Pavlin, & Ferjan, 2010, str. 59).

Na zadovoljstvo študentov pa vpliva tudi dožemanje (in zadovoljstvo) različnih oblik poučevanja in učnih metod ter kakovost pedagoškega kadra (Pors v Farahmandia, Minavand, & Afshardost, 2013, str. 67), zato je ključnega pomena, da predavatelji poznajo vidike in merila, ki so neposredno povezani s strokovnim razvojem pedagoškega kadra, kar lahko močno poveča kakovost učnega procesa (Louden v Farahmandia, Minavand, & Afshardost, 2013, str. 67).

3 Dejavniki vpliva na izbiro visokošolske ustanove

3.1 Proces izbire VŠU

Vsak posameznik (potencialni študent) individualno izbira, primerja in vrednoti prednosti in slabosti specifične institucije in programa, za katerega misli, da bi mu lahko koristil pri življenjski karieri. Zato je izbira študija opredeljena kot več-fazni proces, v katerem se posameznik odloča o nadaljevanju (ali zaključitvi) izobraževanja po srednji šoli (McDonough, 2005, str. 2).

Primarni dejavnik, ki vpliva na nadaljevanje študija je potreba, ki jo posameznik prepozna oz. občuti v začetni fazi katerega koli odločanja navadno pa je povezana z osebnimi, kulturnimi, družinskimi in okoljskimi okoliščinami oz. pogoji (Eidimtas & Juceviciene, 2014, str. 3984). Drugi ključni dejavnik pa je iskanje in ocenjevanje alternativ, število in jasnost katerih določa stopnjo kompleksnosti odločitve. Odločanje med alternativnimi možnostmi za študij temelji na primerjavah študijskih programov in možnostih za ustvarjanje oz. nadaljevanje kariere, ki jih VŠU ponujajo, fizična razdalja institucije od kraja bivanja, priljubljenost oz. ugled institucije in šolnina (Eidimtas & Juceviciene, 2014, str. 3985). Prav zato je ključno, da so študenti v celoti informirani o VŠU, ki predstavlja potencialno izbiro študija (Diamond, Vorley, Roberts, & Jones, 2012, str. 16).

Proces izbire specifične visokošolske institucije tako zajema tri (3) faze (po Hossler & Gallagher v Takumi Furukawa, 2011, str. 7):

1. Predispozicija (predisposition), zajema študentovo odločitev za obiskovanje visokošolske institucije in njegove cilje ter želje, ki jih želi doseči z vključevanjem v proces izobraževanja.
2. Iskanje (search), ki se nanaša na iskanje informacij in znanj, ki jih bo dobil študent o visokošolski ustanovi in koliko se te informacije skladajo z njegovimi izobraževalnimi cilji in potrebami (v tem kontekstu naredi neke vrste *cost-benefit* analizo), torej ali za vloženi denar dobi dovolj kvalitetne usluge.
3. Izbira (choice), ki zajema končno odločitev za dotično visokošolsko ustanovo in prijavo, ob čemer so najpomembnejši dejavniki: lokacija institucije (bližina doma, atraktivnost lokacije, velikost mesta), stroški (šolnina, štipendija, stroški življenja), ugled ustanove, značilnosti ustanove (izobraževalni programi, študentski kampus), kakovost ustanove (programi, način poučevanja, objekt), med osebne povezave in

neposredni marketing, ki se ga poslužuje institucija za oglaševanje svojih programov in ugleda.

Bistvenega pomena je, da izobraževalne institucije razumejo kako vse tri faze in naštetih dejavniki vplivajo na odločitev študentov za izbiro dotične visokošolske ustanove, čemur Schultz (1993, str. 17) pravi 'zunaj pogledi strank' (angl. *outside-in view of customers*), ki se uporablja za oblikovanje učinkovitih rekrutacijskih strategij, ki bodo izpolnili cilje vpisa. Morda bi lahko, kot ključno značilnost oz. dejavnik vpliva izbire izobraževalne institucije izpostavili kakovost v smislu kakovosti zasnove predmetnika in učnega procesa ter samega izvajanja slednjega. Shah, Sid in Bennett (2013, str. 408) pa ugotavljajo, da so na splošni ravni odločitve za specifično VŠU odvisne od notranjih (pripravljenost za nadaljevanje študija) in zunanjih (zunanje stimulacije, kot na primer priporočila s strani prijateljev, znancev, staršev, medijev, itd.) dejavnikov.

3.2 Opravljene raziskave v tujini

V nadaljevanju predstavljamo rezultate le nekaterih novejših raziskav na temo ugotavljanja ključnih dejavnikov, ki vplivajo na odločitev potencialnih študentov za specifično VŠU, katere bomo primerjali z izsledki lastne raziskave (ki jo predstavljamo v sledečem poglavju). McCarthy, Sen in Fox Garrity (2012) so analizirali dejavnike, ki so stimulirali študente za vpis na zasebno VŠU *D'Youville College* (Buffalo, New York). Ugotovili so, da so bili prevladujoči dejavniki, ki so vplivali na odločitev kanadskih študentov, da ne študirajo doma (v Kanadi) sledeči: konkurenčni pogoji za vpis na VŠU v matični državi, izboljšane možnosti za zaposlitev v prihodnosti, odsotnost prostih mest za željeni program doma, kot najmanj pomemben dejavnik pa je bil razširitev osebnih izkušenj. Med najvplivnejšimi dejavniki, ki so vplivali na odločitev, da kanadski študenti študirajo v ZDA so bili: kvalifikacije, ki so priznane na domačem trgu, možnost lažjega potovanja v ZDA, geografska bližina, vrednost pridobljene diplome na ekonomskem trgu, selitev v ZDA po zaključku študija in predhodne povezave ali zgodovinske vezi z državo. Najvplivnejši dejavniki za izbiro študija na specifični VŠU (*D'Youville College*) pa so: zeleni program študija, lokacija, kakovost izobraževanja in kot najmanj pomemben dejavnik je bil razpoložljivost finančne pomoči.

Agrey in Lampadan (2014) sta analizirali vplivnost dejavnikov na odločitev za specifično VŠU med tajskimi študenti in ugotovila, da si dejavniki (vplivnosti) sledijo: podporni sistemi, učno okolje in možnosti za zaposlitev, športni objekti, študentsko življenje in dejavnosti za študente ter varno in prijazno okolje. Ob tem Agrey in Lampadan (2014) ugotavljata, da skupnoti dejavniki predstavlja dobrih 40% variance vpliva na odločitev študentov za študij na specifični VŠU, kar pomeni, da ostaja še približno 60 % drugih dejavnikov, ki vplivajo na slednje, a jih nista raziskala oz. odkrila.

Proboyo in Soedarsono (2015) sta analizirala vpliv dejavnikov na izbiro specifične VŠU med dijaki in ugotovila, da so ključni dejavniki izbire osebni interes, mnenje staršev in pričakovanje študenta o njegovi sposobnosti za zaključek študija oz. programa, za katerega se

odloči. Poleg tega sta Proboyo in Soedarsono (2015) ugotavljala tudi, katere značilnosti samih VŠU imajo odločujoči vpliv na izbiro slednjih in ugotovila, da si dejavniki sledijo: ugled VŠU, uspeh (uspešnost) študentov, dobre delovne možnosti in vrednote VŠU.

Kljub temu, da smo izpostavili izsledke zgolj treh raziskav, menimo, da smo dovolj dobro in eksplicitno predstavili nabor dejavnikov, ki vpliva na izbiro dotične VŠU v tujini, da jih lahko primerjamo s Slovenijo. Tako v nadaljevanju predstavljamo izsledke lastne raziskave, ki smo jo naredili na podlagi uporabe kvalitativne metode raziskovanja – tj. anketiranje.

4 Metoda

4.1 Namen in cilji raziskave

Raziskava je bila zasnovana in izvedena z namenom ugotavljanja *kateri dejavniki imajo odločujoč vpliv na izbiro visokošolske ustanove med študenti?* V sklopu raziskave smo izvedli anketo, pri čemer smo vprašalnik zasnovali v obliki Likertove lestvice (glej Boone Jr. & Boone, 2012, str. 2; Joshi, Kale, Chandel, & Pal, 2015, str. 397), da bi zagotovili uravnoteženost in pravičnost odgovorov na nabore trditev. S tem smo merili stopnjo občutkov/odnosov do postavljenih trditev, kot dejavnikov, ki vplivajo na izbiro VŠU.

4.2 Zasnova merskega inštrumenta (vprašalnika)

Anketo smo objavili na odprtokodni aplikaciji oz. portalu EnKlikANKETA (dostopno na www.1ka.si), analizirali pa s pomočjo Excela in rezultate grafično prikazali in nato interpretirali v povezavi s teoretičnimi ugotovitvami, kjer smo iskali korelacij s teoretičnimi ugotovitvami in opravljenimi tujimi raziskavami. Da bi zagotovili relevantnost vzorca (odgovorov), smo k izpolnjevanju pozvali posameznike z visokošolsko izobrazbo, posameznike, ki se bodo šele vključili v visokošolsko izobraževanje (dijaki) in posameznike, ki so trenutno v procesu visokošolskega izobraževanja.

Vprašalnik je zaprtega tipa in je omogočal možnostjo odgovorov 'DA' ali 'NE'. Za model zasnove vprašalnika smo vzeli vprašalnik, ki ga je Urbanski (2000, str. 165–168) uporabila za raziskavo pri svoji doktorski disertaciji, seveda pa smo nabore trditev prilagodili ugotovitvam teoretičnega dela in drugih raziskav. Dodali pa smo še vprašanja (ki se tičejo slovenskega visokošolskega prostora in VŠU), s katerimi smo želeli povečati relevantnost rezultatov in možnost uporabe slednjih za napovedovanje in posploševanje na slovensko populacijo. Trditve smo zasnovali po sklopih, pri čemer smo v prvem sklopu respondente spraševali glede osebnih preferenc oz. mišljenja glede študija, v drugem sklopu smo preverjali, kateri so (bili) dejavniki vpliva za izbiro dotične visokošolske institucije pri respondentih (dijakih in študentih), v tretjem sklopu pa smo zastavili splošna vprašanja glede visokošolskih izobraževanih institucijah (v Sloveniji). Namen ankete je bil ugotoviti, kateri (in v kolikšni meri) so ključni dejavniki, ki so vplivali na izbiro visokošolske izobraževane institucije med študenti, s čimer smo odgovarjali na raziskovalno vprašanje *kateri dejavniki imajo odločujoč vpliv na izbiro visokošolske ustanove med študenti?*

Za lažji pregled in predstavo v spodnji tabeli (Tabela 2) podajamo vprašanja razdeljena glede na povezavo z raziskovalnim vprašanjem in predhodno zastavljenim ciljem. Opisan je tudi odgovor oz. informacija, ki smo jo dobili na vprašanje. Tabela 2 tako prikazuje povezavo med tezami in zastavljenimi cilji.

Tabela 1: Pregled tez

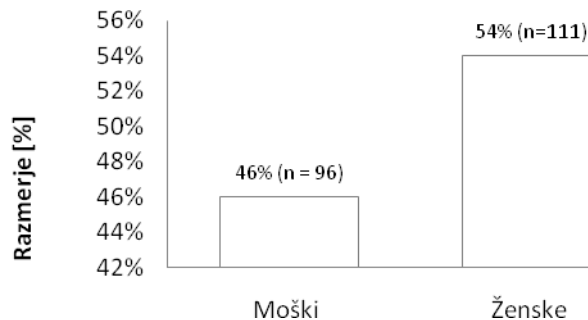
Teza (raziskovalno vprašanje) in cilji	Zap. št. vprašanja	Odgovor (informacija)
Raziskovalno vprašanje 1: Kaj vpliva na izbiro visokošolske institucije?	1.	Vedno sem vedel/a, da bom nadaljeval/a s študijem po srednji šoli
	2.	Vedno sem vedel/a kateri študij me zanima (npr. naravoslovje, družboslovje, tehnične vede, itd.)
	6.	Za študij na visokošolski instituciji sem se odločil/a, ker sem dobil/a štipendijo:
	7.	Za študij na visokošolski instituciji sem se odločil/a, ker se je večina mojih kolegov odločila za študij po srednji šoli
Raziskovalno vprašanje 2: Ali vrsta (zasebna / javna) vpliva na izbiro visokošolske institucije?	10.	Koliko so na vašo odločitev za študij vplivali spodaj naštetih dejavniki
	3.	Vrsta visokošolske institucije (t.j. zasebna / javna) vpliva na mojo izbiro:
Raziskovalno vprašanje 2: Ali vrsta (zasebna / javna) vpliva na izbiro visokošolske institucije?	4.	Izbiram med javnimi visokošolskimi institucijami
	5.	Izbiram med zasebnimi visokošolskimi institucijami
Raziskovalno vprašanje 3: Katere informacije vplivajo na izbiro visokošolske institucije?	12.	Koliko so na vašo odločitev za študij vplivali spodaj naštetih dejavniki
Raziskovalno vprašanje 4: Ali izobrazba staršev vpliva na izbiro visokošolske institucije?	8.	Za študij na visokošolski instituciji sem se odločil/a, ker imajo tudi moji starši (ali eden izmed staršev) visokošolsko izobrazbo
Raziskovalno vprašanje 5: Ali kraj izobraževanja vpliva na izbiro visokošolske institucije?	10.	Privlačnost kraja/mesta, kjer se institucija nahaja vpliva na mojo izbiro
	11.	Bližina institucije mojemu domu (kraju bivanja) vpliva na mojo izbiro
Raziskovalno vprašanje 6: Ali višina šolnine vpliva na izbiro visokošolske institucije?	9.	Višina šolnine (dostopnost cen) vpliva na mojo izbiro visokošolske institucije
CILJ: Ugotoviti kateri so ključni dejavniki, ki motivirajo dijake in študente za izbiro visokošolske ustanove?		

4.3 Zbiranje in analiza podatkov

Skupno je anketo rešilo 285 respondentov, ob čemer jih je bilo le 207 ustrezno izpolnjenih in kot takih upoštevanih pri prikazu in interpretaciji rezultatov. Zbiranje podatkov je potekalo od 23.10.2016 do 24.11.2016, anketo pa so rešili študentje različnih visokošolskih zavodov iz Jugovzhodne Slovenije in le en (1) dijak. A kljub temu je vzorec relevanten, saj so odgovori ustrezni za interpretacijo rezultatov in odgovor na raziskovalno vprašanje (in podvprašanja). Seveda pa se ob tem, kot raziskovalci zavedamo, da je posploševanje odvisno zgolj in samo od dovolj velikega vzorca respondentov, katerega pa nismo uspeli zagotoviti, zato rezultatov ne moremo posplošiti na celotno populacijo. Kljub temu pa je vzorec dovolj velik, da lahko raziskavo smatramo kot preliminarno študijo, ki predstavlja izhodiščni model za nadaljnjo raziskovanje tematike.

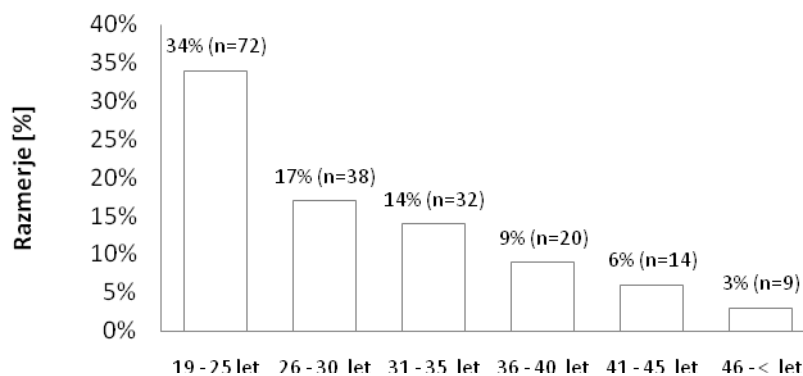
5 Rezultati

5.1 Demografski podatki

Slika 1: Spolna struktura respondentov.

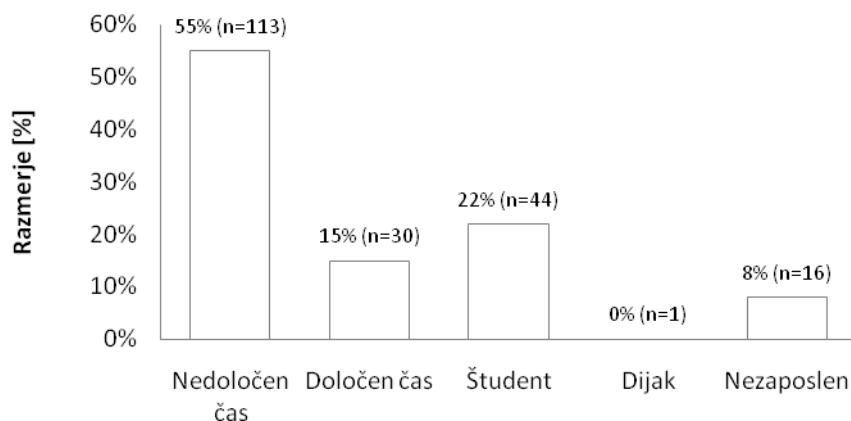
Slika 1 kaže, da je na anketo odgovorilo več žensk (54%), kot moških (46%).

Slika 2: Starostna struktura respondentov.

Slika 2. kaže, da je 34% respondentov iz starostne skupine 19 – 25 let, 17% respondentov je iz starostne skupine 26 – 30 let, 14% iz starostne skupine 31 – 35 let, 9% iz starostne skupine 36 – 40 let, 6% iz starostne skupine 41 – 45 let ter 3% respondentov je iz starostne skupine 46 let in več.

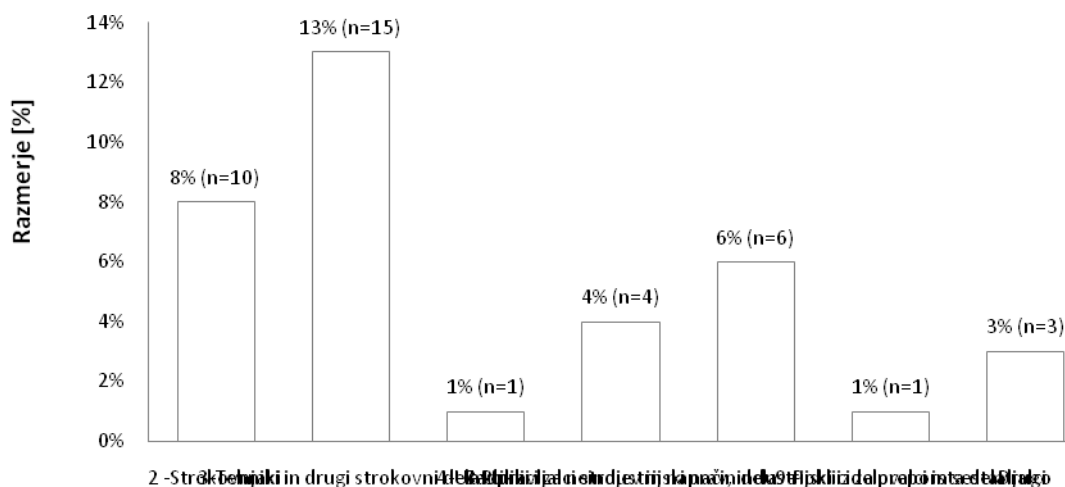
Anketirance smo povprašali tudi o načinu zaposlitve oz. statusu, kateri so lahko izbirali med; Zaposlen za nedoločen čas, zaposlen za določen čas, študent, dijak.

Slika 3: Zaposlitvena struktura respondentov.

Slika 3. kaže, da je 55% respondentov zaposlenih za nedoločen čas, 22% je študentov, 15% jih je zaposlenih za določen čas, 8% pa je nezaposlenih.

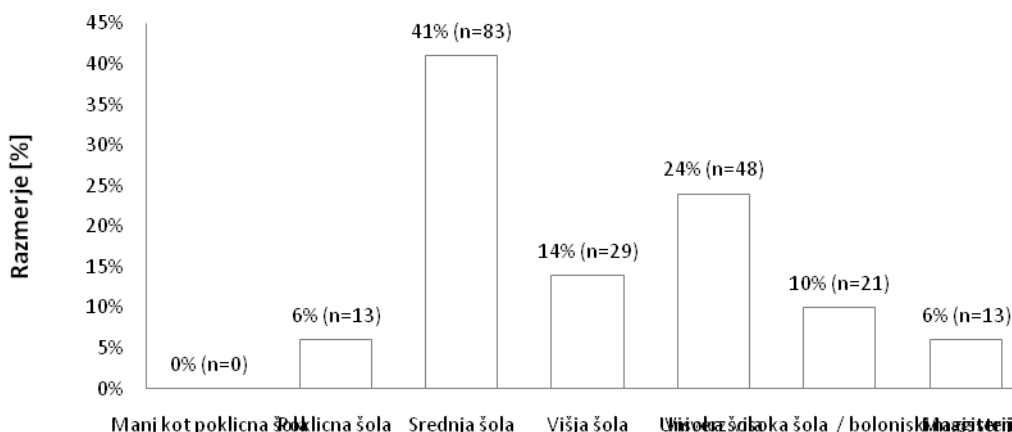
Kot dopolnitev prejšnjega vprašanja, smo postavili odprto vprašanje, kjer smo anketirance povprašali o njihovem poklicu, odgovore pa smo združili v sedem kategorij, glede na Klasifikacijo poklicev (SKP-08).

Slika 4: Razporeditev respondentov po Klasifikaciji poklicev (SKP-08).

Slika 4 kaže, da je največ respondentov (13%) iz skupine 3 - Tehniki in drugi strokovni delavci, sledijo respondenti (8%) iz skupine 2 - Strokovnjaki, 6% respondentov je iz skupine 8 - Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci, 4% jih je iz skupine 7 - Poklici za neindustrijski način dela, 3% jih je iz skupine Drugo in po 1% iz skupine 4 - Uradniki ter 9 - Poklici za preprosta dela.

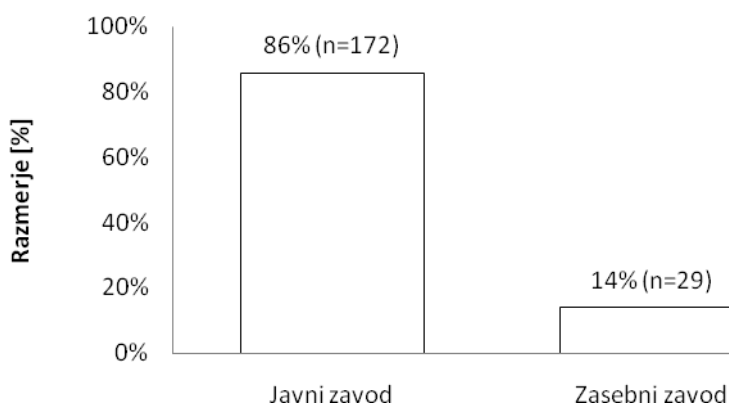
Kot pomemben demografski podatek smo upoštevali tudi izobrazbo anketirancev, ki so morali ustrezno označiti zadnjo stopnjo izobrazbe (izmed naštetih).

Slika 5: Izobrazbena struktura respondentov.

Slika 5 prikazuje, da ima 41% respondentov končano srednjo šolo, 24% jih ima visoko šolo, 14% višjo šolo, 10% univerzitetno izobrazbo (predbolonjska diploma) oz. bolonjski magisterij in po 6% respondentov ima znanstveni magisterij in poklicno šolo.

Kot dopolnilo tega vprašanja pa nas je zanimalo še ali so zadnje izobraževanje končali na javnem ali zasebnem visokošolskem zavodu.

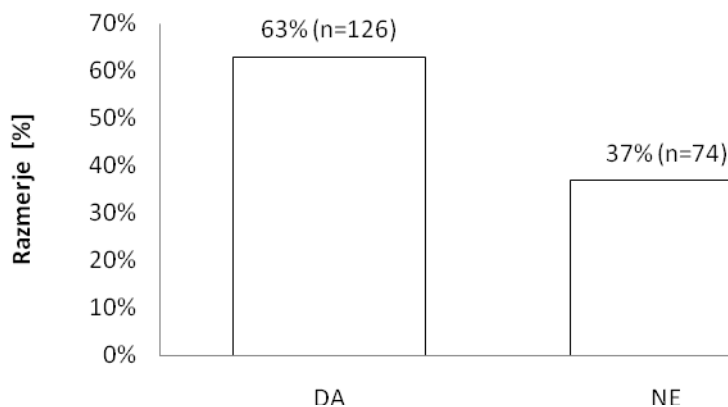

Slika 6: Zadnja izobrazba dokončana na javnem ali zasebnem zavodu.

Iz slike 6 je razvidno, da je večina respondentov (86%) zaključila zadnje izobraževanje na javnem zavodu, 14% pa na zasebnem zavodu.

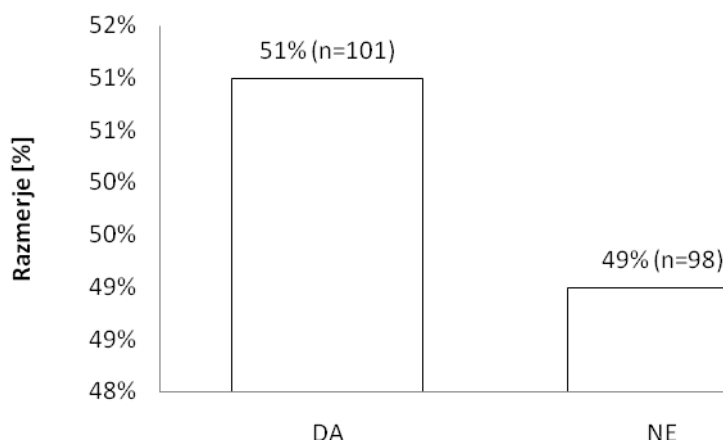
5.2 Izobraževanje

Za našo raziskavo je bilo pomembno tudi ali se anketiranci trenutno izobražujejo v kakšnem formalnem programu (poklicna, srednja, višja šola, fakulteti)?

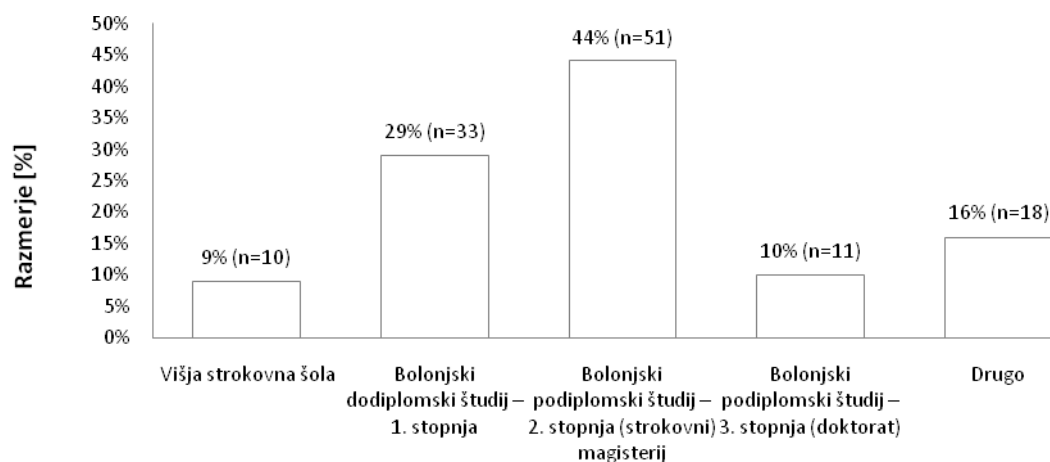
Slika 7: Formalno izobraževanje (trenutno).

Slika 7 prikazuje, da je 63% respondentov trenutno vključenih v formalno izobraževanje, 37% pa ne. Vprašanje pa smo dopolnili še z vprašanjem, če razmišljajo o nadaljevanju študija, kar je tudi zelo pomemben podatek za našo raziskavo

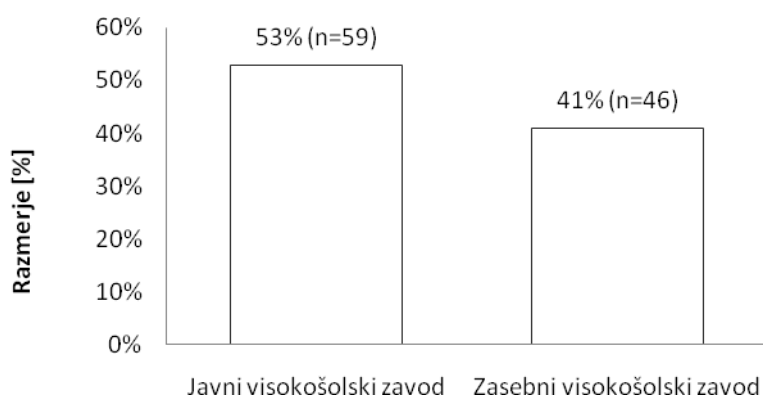
Slika 8: Načrtovanje nadaljevanja študija.

Slika 8 kaže, da 51% respondentov razmišlja o nadaljevanju izobrazbe, 49% pa o tem ne razmišlja. Česa respondenti na predhodno vprašanje odgovorili z DA, smo jih prosili, da označijo na katero stopnjo se želijo vpisati.

Slika 9: Stopnja zelene izobrazbe (v primeru nadaljevanja izobraževanja oz. študija).

Slika 9 kaže, da se največ respondentov (44%) želi vpisati na 2. stopnjo študija (Bolonjski magisterij), 29% se jih želi vpisati na 1. stopnjo študija (Bolonjska diploma), 10% na 3. stopnjo študija (Bolonjski doktorat), 9% respondentov se želi vpisati na višjo strokovno šolo, 16% pa na druge programe, ki jih nismo predvideli/našteli v ponujenih odgovorih. Poleg tega, smo respondente, ki so nato vprašanje odgovorili z DA, prosili, da označijo ali se želijo vpisati na javni ali zasebni zavod.

Slika 10: Želja po študiju na javnem ali zasebnem zavodu.

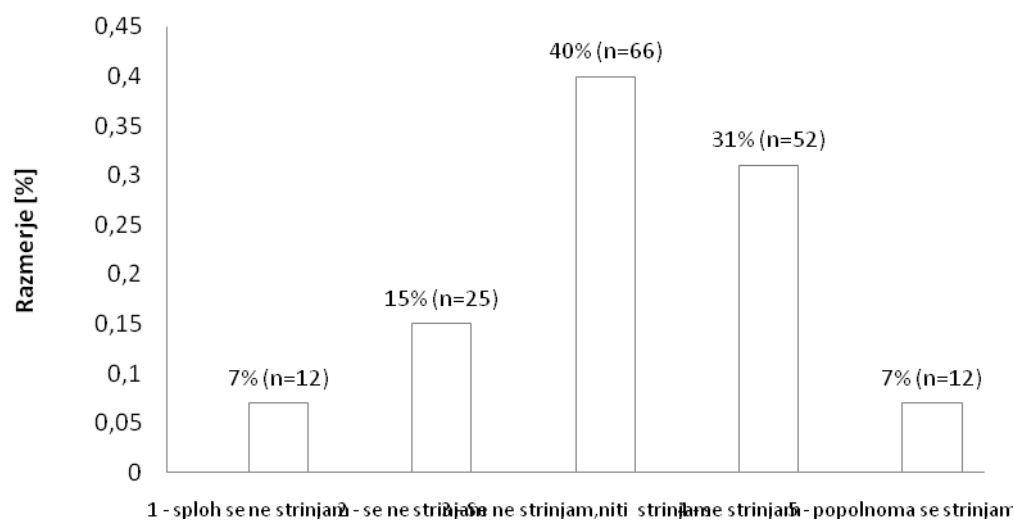
Slika 10 kaže, da se 53% respondentov želi vpisati na javni visokošolski zavod, 41% pa na zasebni.

5.3 (Ne)strinjanje z vplivnostjo dejavnikov

V nadaljevanju podajamo porazdelitev odgovorov (ne)strinjanja z nabori trditev I. in II. sklopa v tabeli, za lažjo predstavbo. Zadnji stolpec tabele predstavlja kumulativno 4. in 5. stopnje Likertove lestvice, na podlagi česar smo rangirali vplivnost dejavnikov za izbiro dotične institucije.

Dejavnik	1 – Sploh sene strinjam	2 – Se ne strinjam	3 – Se ne strinjam, niti strinjam	4 – Se strinjam	5 – Se popolno ma strinjam	Kumulati va 4 – Se strinjam in 5 – Se popolno ma strinjam
Dejavniki vpliva osebnih preferenc oz. mišljenja						
Vedno sem vedel/a, da bom nadaljeval/a s študijem po srednji šoli	4 %	10 %	19 %	22 %	45 %	67 %
Vedno sem vedel/a, kateri študij me zanima	5 %	16 %	23 %	30 %	25 %	55 %
Vrsta visokošolske institucije (zasebna/javna) vpliva na mojo izbiro	11 %	19 %	28 %	29 %	13 %	42 %
Dejavniki vpliva dotične visokošolske ustanove						
Študijski programi	5 %	5 %	13 %	49 %	28 %	77 %
Način izvedbe študijskih programov (razporeditev predavanj, vaj itd.)	6 %	9 %	15 %	45 %	25 %	70 %
Bližina institucije mojemu domu/kraju bivanja	14 %	20 %	18 %	34 %	15 %	49 %
S to izobrazbo bom hitro dobil/a službo	15 %	16 %	24 %	38 %	7 %	45 %
Ugled institucije	11 %	15 %	33 %	37 %	5 %	42 %
Stroški študija in bivanja v času študija	9 %	17 %	35 %	32 %	7 %	39 %
Priporočilo prijateljev, znancev itd.	18 %	22 %	26 %	28 %	6 %	34 %
Obštudijske dejavnosti (ekskurzije, tečaji, možnost dodatnih izobraževanj itd.)	13 %	21 %	36 %	24 %	7 %	31 %
Višina šolnine/dostopnost cen	16 %	24 %	30 %	21 %	10 %	31 %
Ugled in sloves predavateljev	19 %	22 %	29 %	20 %	10 %	30 %
Privlačnost kraja/mesta institucije	19 %	24 %	29 %	22 %	7 %	29 %
Promocijska strategija visokošolske institucije	25 %	28 %	25 %	20 %	2 %	22 %
Priporočilo (nasvet) staršev	30 %	25 %	27 %	17 %	1 %	18 %
Oglaševanje preko socialnih omrežij	29 %	28 %	24 %	16 %	2 %	18 %
Medijska izpostavljenost predavateljev	29 %	31 %	22 %	15 %	3 %	18 %
Ker so se tudi moji kolegi odločili za isto institucijo	32 %	29 %	20 %	13 %	5 %	18 %
Poročanje medijev glede institucije	25 %	27 %	31 %	16 %	1 %	17 %
Pridobitev štipendije	66 %	20 %	7 %	6 %	1 %	7 %
Ker imajo tudi moji starši (ali eden izmed staršev) visokošolsko izobrazbo	60 %	22 %	11 %	6 %	1 %	7 %
Ker se je večina mojih kolegov odločila za študij po srednji šoli	51 %	34 %	10 %	4 %	1 %	5 %
Dejavniki vpliva na odločitev za študij nasploh						
To je bila od vedno moja želja in odločitev	1 %	6 %	13 %	36 %	44 %	80 %
Študij mi bo koristil pri iskanju službe	5 %	9 %	14 %	37 %	34 %	71 %
Ugled po dokončanem študiju	20 %	17 %	20 %	35 %	8 %	43 %
Potreboval/a sem izobrazbo zaradi dela	17 %	20 %	24 %	26 %	14 %	40 %
Starši	26 %	33 %	30 %	10 %	2 %	12 %

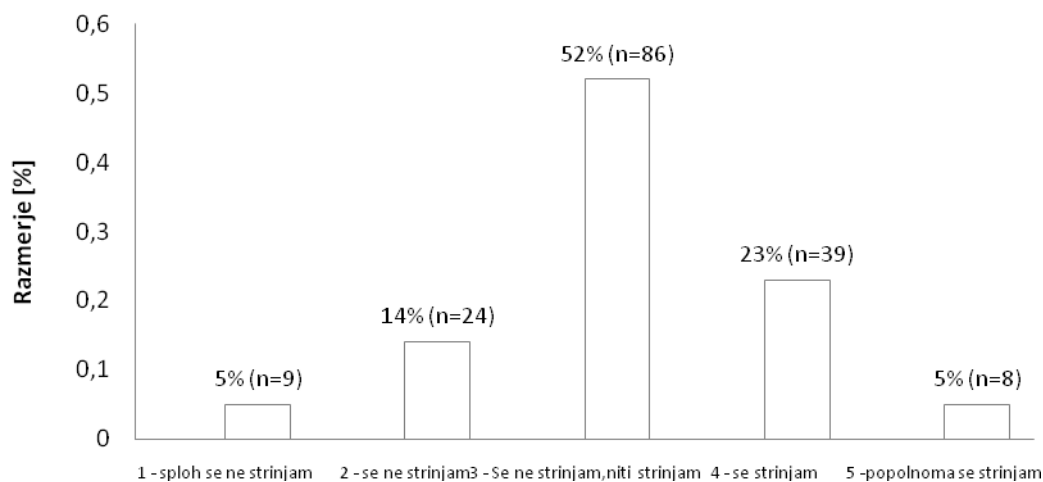
5.4 (Ne)učinkovitost delovanja visokošolskega prostora

Slika 11: Mnenje respondentov o organiziranosti slovenskega visokošolskega prostora.

Slika 15 kaže, da se s trditvijo 'Slovenski visokošolski sistem je dobro zasnovan' 1 - Splohne strinja 7% respondentov, 2 – Se ne strinja 15% respondentov, 3 – Se ne strinja, niti strinja 40% respondentov, 4 – Se strinja 31% respondentov in 5 – Se popolnoma strinja 7% respondentov.

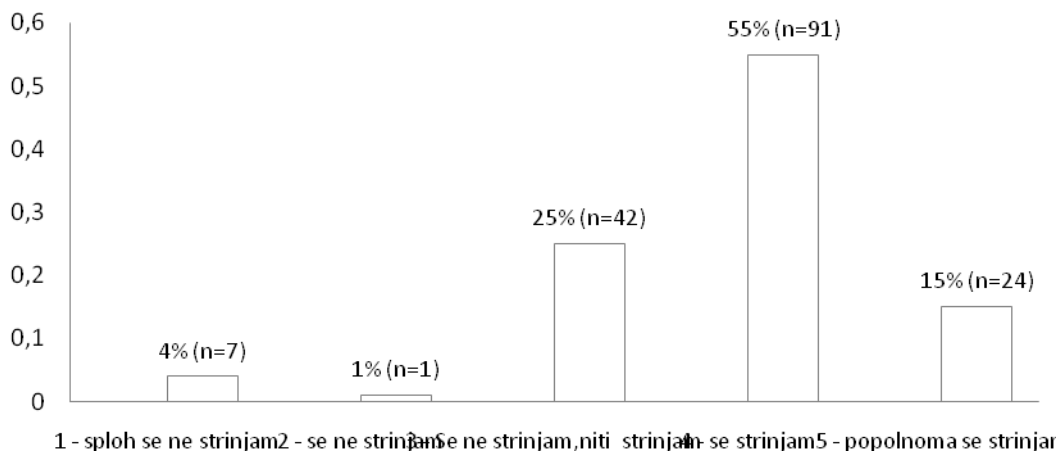
5.5 (Pre)nasičenost visokošolskega prostora

Slika 12: (Pre)nasičenost visokošolskega prostora z VŠU.

Slika 16 kaže, da se s trditvijo 'Slovenski visokošolski prostor je prenasičen z izobraževalnimi institucijami, kar otežuje izbiro študija' 1 - Splohne strinja 5% respondentov, 2 – Se ne strinja 14% respondentov, 3 – Se ne strinja, niti strinja 52% respondentov, 4 – Se strinja 23% respondentov in 5 – Se popolnoma strinja 5% respondentov.

5.6 Prisotnost zasebnih institucij

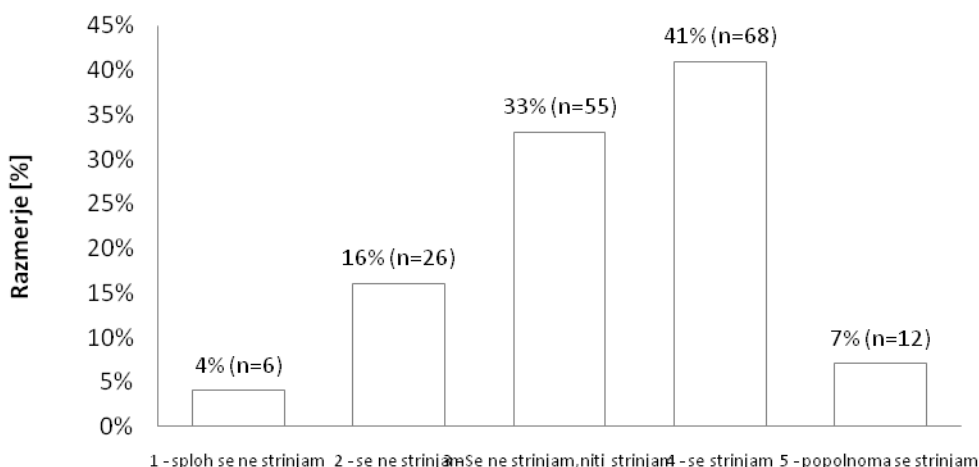

Slika 13: Prisotnost zasebnih visokošolskih institucij.

Slika 17 kaže, da se s trditvijo 'Prav je, da so v slovenskem prostoru prisotne tudi zasebne visokošolske izobraževalne institucije' 1 - Splohne strinja 4% respondentov, 2 – Se ne strinja 1% respondentov, 3 – Se ne strinja, niti strinja 25% respondentov, 4 – Se strinja 55% respondentov in 5 – Se popolnoma strinja 15% respondentov.

5.7 Kakovost izobraževanja

Ob enem nas je zanimala stopnja strinjanja s trditvijo 'Zaradi pestre ponudbe visokošolskih izobraževalnih institucij je slovenski visokošolski prostor zaznamovan s kakovostnim izobraževanjem'.

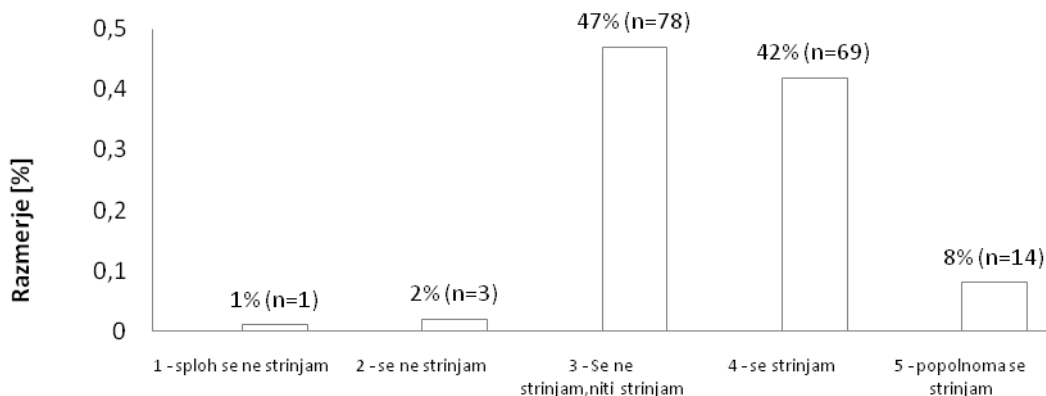
Slika 14: (Ne)kakovostno izobraževanje.

Slika 18 kaže, da se s trditvijo 'Zaradi pestre ponudbe visokošolskih izobraževalnih institucij je slovenski visokošolski prostor zaznamovan s kakovostnim izobraževanjem' 1 - Splohne strinja 4% respondentov, 2 – Se ne strinja 16% respondentov, 3 – Se ne strinja, niti strinja

33% respondentov, 4 – Se strinja 41% respondentov in 5 – Se popolnoma strinja 7% respondentov.

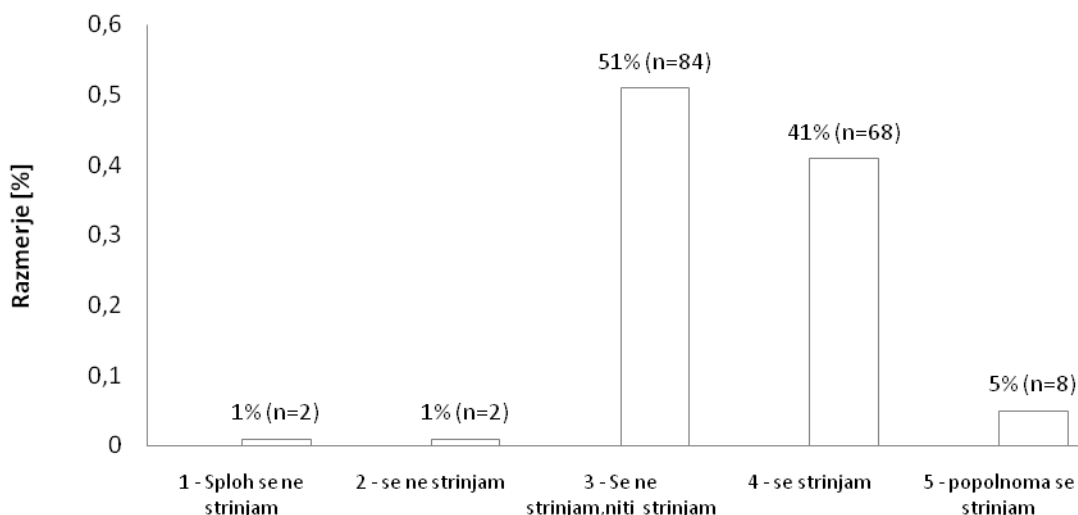
5.8 (Ne)učinkovitost VŠU (Slovenija vs. tujina)

Poleg tega nas je zanimalo, kako respondenti ocenjujejo visokošolske izobraževalne institucije v tujini in Sloveniji.

Slika 15: (Ne)izpolnjevanje namena visokošolskih izobraževalnih institucij v tujini.

Slika 19 kaže, da se s trditvijo 'Visokošolske izobraževalne institucije v tujini služijo svojemu namenu' 1 - Splohne strinja 1% respondentov, 2 – Se ne strinja 2% respondentov, 3 – Se ne strinja, niti strinja 47% respondentov, 4 – Se strinja 42% respondentov in 5 – Se popolnoma strinja 8% respondentov.

Slika 16. (Ne)izpolnjevanje namena visokošolskih izobraževalnih institucij v Sloveniji.

Slika 20 pa kaže, da se s trditvijo 'Visokošolske izobraževalne institucije v Sloveniji služijo svojemu namenu' 1 - Splohne strinja 1% respondentov, 2 – Se ne strinja 1% respondentov, 3 – Se ne strinja, niti strinja 51% respondentov, 4 – Se strinja 41% respondentov in 5 – Se popolnoma strinja 5% respondentov.

V nadaljevanju argumentiramo dobljene rezultate in jih primerjamo z ugotovitvami raziskav v tujini.

6 Razprava

Največ respondentovnaše raziskave je bilo iz starostne skupine med 19 in 25 let (34%), kar je bilo moč sklepati že v začetku izvajanja ankete, saj je to tipična starostna skupina študentov. Pol manj respondentov je bilo v starostni skupini 26 – 30 let (17%), sledili pa so respondenti iz starostne skupine 31 – 35 let (14%). Seštevek teh deležev daje približno enak delež posameznikov iz starostne skupine (19 – 25 let), kar ni presenetljivo, saj se doba študija podaljšuje. Iz starostne skupine 36 – 40 je bilo 9% respondentov, 6% iz starostne skupine 41 – 45 let ter 3% iz starostne skupine 46 let in dalje.

Več kot polovica in s tem večina respondentov iz vzorca je zaposlenih za določen čas (55%), sledijo posamezniki s statusom študenta, le 15 % respondentov je zaposlenih za določen čas, kar 8% pa je brezposlenih. Odgovori na to vprašanje so nas nekoliko presenetili saj smo sklepali, da bo večina respondentov zgolj študentov (ki delajo preko študentskih napotnic), a vendar je potrebno upoštevati, da bolonjski sistem študija omogoča tudi zaposlenim, da študirajo oz., da lahko študentje združujejo delo in študij.

Poklice respondentov smo združili po skupinah, glede na Standardno klasifikacijo poklicev (2011), kot velja v republiki Sloveniji. Večina respondentov (65%) sicer ni eksplicitno navedla poklica, ki ga opravlja, a v skupini respondentov (35%), ki so navedli poklic je največ takih, ki opravljajo poklic 3 - Tehnikov in drugih strokovnih delavcev (13%), sledijo 2 - Strokovnjaki (8%), za njimi 8 - Upravljalci strojev in naprav, industrijski izdelovalci in sestavljalci (6%), 7 - Poklici za neindustrijski način dela (4%) in nato 4 - Uradniki in 9 - Poklici za preporsta dela (oboje po 1%).

V povezavi s tem smo ugotavljali tudi izobrazbeno strukturo, pri čemer smo ugotovili, da ima največ respondentov končano srednjo šolo (41%), skoraj četrtina (24%) jih ima končano visoko šolo, sledijo posamezniki z višjo šolo (14%), respondenti z univerzitetno izobrazbo oz. bolonjskim (strokovnim) magisterijem (10%) ter respondenti z znanstvenim magisterijem in poklicno šolo (oboje po 6%). Pri tem ne preseneča najvišji delež respondentov s srednjo šolo, saj je tudi največ slednjih iz starostne skupine 19 – 25 let (tj. tipična starost študentov). Poleg tega se trenutno izobražuje v formalnih programih 63% respondentov. Četrtni delež respondentov z visoko šolo pa je mogoče pojasniti z argumentov, da se slednji izobražujejo zavišjo izobrazbo in s tem delovnega mesta.

Kot dopolnilo predhodnega vprašanja nas je zanimalo še ali so zadnje izobraževanje končali na javnem ali zasebnem visokošolskem zavodu in ugotovili, da je večina respondentov (86%) izobrazbo končala na javnem zavodu. Le-to ni posebej presenetljivo, saj je v Sloveniji zaenkrat zasebno šolstvo predvsem domena visokošolskih institucij. Kljub vsemu pa je 14 % respondentov pridobilo izobrazbo na zasebnem VŠU, kar je precej velik delež, sploh glede na vzorec anketiranja. Na podlagi tega je moč sklepati, da zasebni izobraževalni zavodi postajajo

pomemben konkurent na 'trgu' visokošolskega izobraževanja, predvsem pa da pridobivajo na zaupanju in ugledu pri potrošnikih (študentih).

Za našo raziskavo je bilo pomembno tudi vprašanje, ali se anketiranci trenutno izobražujejo v kakšnem formalnem programu (poklicna, srednja, višja šola, fakulteti), pri čemer smo ugotovili, da je večina respondentov trenutno vključenih v proces formalnega izobraževanja. To vprašanje smo dopolnili še z vprašanjem, ali respondenti razmišljajo o nadaljevanju študija in ugotovili, da jih kar dobra polovica (51%) razmišlja o tem. Od tega deleža jih skoraj tri četrtine (44%) želi nadaljevati študij na 2. stopnji, sledijo tisti, ki želijo nadaljevati študij na 1. stopnji in 10% takih, ki želijo nadaljevati študij na 3. stopnji. Taka porazdelitev odgovorov ni posebej presenetljiva, glede na starostno strukturo respondentov, katerih največji delež jestarih do 25 let, sledijo pa respondenti do 30 let in nato do 35 let. Ker je vzorec respondentov v večini sestavljen iz posameznikov starih od 19 – 35 let, ta rezultat ni presenetljiv, saj sovpada z leti, ko posamezniki končajo 1., 2. in 3. stopnjo visokošolskega izobraževanja. Poleg tega smo v vzorcu zajeli tudi posameznike s poklicno izobrazbo, kateri se (verjetno) izobražujejo za višje nazive oz. stopnjo izobrazbe. Poleg tega pa se nekateri respondenti šolajo za namene prekvalificiranja. Več kot polovica (53%) respondentov se želi vpisati na javni zavod, kar ni presenetljivo, saj je še vedno veliko programov na zasebnih visokošolskih ustanovah plačljivih.

Sledili so sklopi vprašanj, kjer smo navedli dejavnike vpliva za vpis na VŠU, pri čemer so respondenti označili stopnjo (ne)strinjanja z navedenim. Za interpretacijo in rangiranje dejavnikov smo upoštevali kumulativo 4 – Se strinjam in 5 – Se popolnoma strinjam na Likertovi lestvici. V nadaljevanju povzemamo (in primerjamo) samo najvplivnejše in namanj vplivne dejavnike, celoten seznam (tabela) rangiranih dejavnikov pa je predstavljen pod točko 5.3 (Ne)strinjanje z vplivnostjo dejavnikov.

Tako smo ugotovili, da si dejavniki iz področja osebnih preferenc, ki so vplivali na izbiro VŠU na sploh, sledijo: posamezniki so od vedno vedeli, da bodo nadaljevali s študijem po srednji šoli, posamezniki so vedno vedeli, kateri študij ga/jo zanima in vrsta VŠU (javna/zasebna) je vplivala na izbor/odločitev za VŠU.

Za izbiro dotične VŠU so za respondente najpomembnejši dejavniki: študijski programi, ki jih ponuja VŠU in način izvedbe slednjih. Kot pomembni so bili rangirani še bližina VŠU kraju bivanja, možnost za hitrejšo pridobitev zaposlitve, ugled institucije, stroški študija in bivanjater priporočilo prijateljev in/ali znancev, itd. Kot manj pomembni so bili rangirani pridobitev štipendije, ker imajo tudi starši visoko izobrazbo ter dejstvo, da so se tudi kolegi odločili za enako VŠU.

Prevladujoči dejavnik, ki je vplival na odločitev za študij na sploh je odločitev posameznika, sledi prepričanje, da bo študij koristil pri iskanju zaposlitve, ugled po končanem študiju in potreba po izobrazbi zaradi dela, kot najmanj vpliven dejavnik pa so bili rangirani starši.

Nadalje smo preverjali stopnjo (ne)strinjanja s trditvijo, da je slovenski visokošolski prostor prenasičen z izobraževalnimi institucijami, kar otežuje izbiro študija. Ugotovili smo, da več kot četrtnina respondentov (28%) meni, da je slovenski visokošolski sistem prenasičen z VŠU, medtem, ko jih je 52% glede tega neopredeljenih, ob enem pa kar 70% respondentov meni, da je prisotnost zasebnih VŠU v slovenskem prostoru potrebna. In kljub precejšnjemu deležu neopredeljenih respondentov (25%) je moč zaključiti, da so zasebne VŠU dobro sprejete v slovensko okolje. Poleg tega 48% respondentov meni, da je zaradi pestre ponudbe VŠU slovenski visokošolski sistem zaznamovan s kakovostnim izobraževanjem. Kljub temu, da je bila tretjina (33%) respondentov neopredeljenih, 20% pa se s tem ne strinja, nas je taka porazdelitev odgovorov prijetno presenetila. A, če v ta kontekst dodamo ugotovitve vprašanja (oz. trditve), kjer smo respondente spraševali, ali želijo nadaljevati študij na javni ali zasebni VŠU, smo ugotovili, da jih 53 % razmišlja za študij na javni VŠU in zgolj 41% na zasebni VŠU.

Nadalje nas je zanimalo v kolikšni meri se respondenti (ne)strinjajo s trditvijo, da je prisotnost zasebnih VŠU v slovenskem prostoru potrebna oz. pomembna in ugotovili, da se več kot polovica (55%) respondentov strinja (4) in 15% popolnoma strinja (5) s to trditvijo, kar pomeni, da skupaj 70% respondentov podpira prisotnost zasebnih VŠU. Upoštevajoč, da je bila četrtnina respondentov (25%) neopredeljenih (se ne strinjam, niti strinjam - 3) in da se skupaj le 5% respondentov ne strinja s to trditvijo, lahko zaključimo, da so zasebne VŠU percipirane kot nekaj dobrega za slovenski visokošolski sistem. In kljub temu, da je iz vzorca respondentov (207) težko in tvegano posploševati na celotno populacijo, lahko vseeno trdimo, da postajajo zasebne VŠU pomemben element slovenskega izobraževalnega sistema, kar je praksa, ki jo v tujini poznajo že vrsto let.

Da bi dobili sliko o tem, kaj slovenski študenti menijo oz. kako ocenjujejo VŠU v tujini smo merili stopnjo (ne)strinjanja s trditvijo, da visokošolske izobraževalne institucije v tujini služijo svojemu namenu. Skoraj polovica respondentov (47 %) je bila neopredeljenih (3), medtem, ko se je s to trditvijo strinjala polovica respondentov 50 % (42 % se strinjam - 4, 8 % se popolnoma strinjam - 5) in le 3 % respondentov se s trditvijo ne strinja. Kljub velikemu deležu respondentov, ki se s tem strinjajo pa je prevelik delež neopredeljenih, zato je ponovno tvegano podajati zaključke.

Enako vprašanje/trditev smo respondentom postavili, glede slovenskega izobraževalnega sistema, pri čemer smo ugotovili, da je več kot polovica (51%) respondentov neopredeljenih (3), hkrati pa se jih skupaj 46% strinja s to trditvijo (41% se jih strinja - 4, 5% se jih popolnoma strinja - 5) in skupaj 2% ne strinja s to trditvijo. Tako je tudi na tej točki težko podajati posplošene ugotovitve, lahko pa jih interpretiramo v smislu, da je večji delež respondentov ambivalenten do teme in neopredeljen, glede celotnega konteksta slovenskega visokošolskega sistema. Le-to je morda mogoče pojasniti na podlagi številnih afer, ki so bile razkrite v zadnjih nekaj letih (npr. afera s ponarejenimi diplomami, plagiat zaključnih nalog pri poslancih, vrtoglave plače in dodatki za pripravljenost profesorjev na raznih VŠU, itd.).

Če ugotovitve naše raziskave primerjamo z ugotovitvami relevantnih obstoječih raziskav, ki

smo jih izpostavili, smo za dejavnike, katerih (ne)vplivnost so analizirale tudi druge raziskave ugotovili več podobnosti, nekaj pa tudi razlik. Pri interpretaciji rezultatov nismo upoštevali enakosti deležev pri opredeljevanju (ne/strinjanju) respondentov med našo in tujimi raziskavami, ampak smo podobnosti rangiranja vpliva dejavnikov interpretirali v kontekstu posameznih raziskav, tj. kako so rangirani posamezni dejavniki v vsaki raziskavi.

Visoko stopnjo korelacije med našo in ostalimi raziskavami smo ugotovili pri študijskih programih, ki jih ponujajo VŠU, pri čemer se v raziskavi, ki sta jo opravila Proboyo in Soedarsono (2015), se s tem strinja več kot 76% respondentov medtem ko se v naši raziskavi s tem strinja 77% respondentov.

V skupino dejavnikov učno okolje in možnosti za zaposlitev, sta Agrey in Lampadan (2014) umestila tudi ugled in sloves institucije ter kampusa, objekti, itd. zato lahko ugotovitve naše raziskave primerjamo slednjimi. Kljub temu, da ti dejavniki niso (bili) prevladujoči za naš vzorec raziskovanja, kot so bili za njihovega (10,06 % variance) pa so bili slednji tudi v naši raziskavi rangirani precej visoko, med katerimi sta bila kot najpomembnejša izbrana ugled po dokončanem študiju (43%) in ugled institucije (42%), katerim sledijo ugled in sloves predavateljev (30%), privlačnost kraja/mesta kjer se nahaja VŠU (29%) in vizualna podoba institucije (21%).

Kar pa se tiče študentskega življenja in dejavnosti za študente, za katere Agrey in Lampadan (2014) ugotavljata, da imajo dobrih 9 % variance vpliva, pa smo v naši raziskavi ugotovili, da so obštudijske dejavnosti pomembne za 31 % respondentov.

Pri primerjanju odgovorov respondentov v naši in ostalih raziskavah smo ugotovili odstopanje pri vplivu staršev na odločitev za specifično VŠU, saj Proboyo in Soedarsono (2015) ugotavljata, da je mnenje staršev pomemben dejavnik (kar naj bi veljalo tudi za ugotovitve nekaterih drugih raziskav), v naši raziskavi pa smo ugotovili, da slednje ni odločujoči dejavnik (saj je samo 12 % respondentov odgovorilo, da se s to trditvijo strinja). Na podlagi slednjega lahko z veliko zanesljivostjo trdimo, da izobrazba staršev nima vpliva tako na izbor VŠU, kot tudi vključitev v proces študija na sploh.

Če primerjamo vpliv lastnosti specifične VŠU za izbor slednje, sta Proboyo in Soedarsono (2015) ugotovila, da ima ugled institucije najpomembnejši vpliv za izbiro slednje (za kar se je opredelilo več kot 80% respondentov), medtem ko se je v naši raziskavi za ta dejavnik opredelilo le 42% respondentov (najpomembnejši dejavnik v tej kategoriji so bili v naši raziskavi študijski programi, ki jih ponuja VŠU). Kljub vsemulahkotrdimo, da ima ta dejavnik tudi za respondente našega vzorca pomemben vpliv.

Tako lahko zaključimo, da se rezultati vzorca anketiranih respondentov (v Sloveniji) precej povezujejo z ugotovitvami tujih raziskovalcev (tujih študentov), na podlagi česar lahko trdimo, da se populacija študentov (neglede na državo) odloča na podlagi podobnih dejavnikov, med katerimi prevladujejo študijski programi, lokacija VŠU, njen ugled in prepričanje v hitro pridobitev službe, na podlagi pridobljene izobrazbe.

Če sintetiziramo celotno raziskavo in s tem odgovorimo na glavno raziskovalno vprašanje (in podvprašanja 1 – 6), lahko trdimo, da je najpomembnejši dejavnik, ki je vplival na izbor VŠU našega vzorca, nabor študijskih programov, ki jih ta ponuja, takoj za tem pa način izvedbe slednjih (razporeditev predavanj in vaj). Med pomembnejšimi dejavniki pa so še lokacija institucije (da se le-ta nahaja blizu doma študenta), prepričanje, da bo študent po končanem študiju na VŠU dobil službo, ugled institucije ter finančni vidiki (stroški študija in bivanja v času študija ter višina šolnine oz. dostopnost cen).

7 Zaključek

7.1 Povzetek rezultatov raziskave

Članek obravnava pomembno tematiko, ki zadeva ključne dejavnike, ki vplivajo na študente, da izberejo študijski program na dotični visokošolski instituciji. Namreč, VŠU so vedno bolj 'prisiljene' k prilagajanju svojih storitev konkurenčnemu trgu, ki ga zaznamujejo drugačne in povečane potrebe odjemalcev, tj. študentov. Tako so se VŠU na koncu prejšnjega tisočletja znašle v močno spremenjenem visokošolskem prostoru, kjer je prišlo do porasta številnih novih (predvsem zasebnih) VŠU, ki so močno pretresle prostor visokega šolstva. Poleg tega pa je tudi Bolonjska reforma (1999) zahtevala spremembo študijskih programov in spremenjen pedagoški in učni proces.

Te spremembe in porast novih VŠU in programov pa se odražajo v nenehnem iskanju svojih odjemalcev (študentov) in skrb za zadovoljstvo obstoječih, kar VŠU dosegajo na različne načine, pri katerem je skrb za kakovostno izvedbo študijskega procesa eden izmed ključnih tehnik. Poleg tega pa so VŠU soočene z pomanjkanjem študentov, za katere se morajo dnevno boriti na konkurenčnem trgu. S tem namenom se v tujini izvajajo številne raziskave, ki analizirajo ključne dejavnike, ki vplivajo na izbiro dotične visokošolske institucije med potencialnimi študenti.

V raziskavi, ki smo jo opravili smo ugotovili visoko stopnjo korelacije med tujimi raziskavami, ob čemer pa smo bili pri številnih odgovorih omejeni glede interpretacije in posploševanja rezultatov, zaradi visokih deležev neopredeljenih respondentov. Kljub vsemu pa lahko podamo dokaj zanesljive interpretacije glede stopnje vplivnosti specifičnih dejavnikov, ki so motivirali respondente vzorca za vpis na dotično VŠU.

Z anketiranjem smo tako ugotovili, da so najpomembnejši dejavniki, ki vplivajo na izbor dotične VŠU lokacija slednje blizu doma študija, prepričanje, da bo študij koristen pri iskanju službe, ugled ki ga bodo imeli študenti po dokončanju študija, potreba po izobrazbi zaradi dela, višina šolnine in dostopnost cen, privlačnost kraja/mesta kjer se nahaja VŠU, dejstvo, da imajo tudi starši visokošolsko izobrazbo ter pridobitev štipendije. Zanimivost ugotovitev pa je, da so imeli prijatelji in starši najnižji vpliv na vključitev v proces visokošolskega izobraževanja ter izbor dotične VŠU.

Kar se tiče specifičnih značilnosti VŠU, smo ugotovili, da je absolutno najpomembnejši dejavniki, ki motivira študente za izbor slednje, študijski programi in način izvedbe le-teh, kateremu sledijo stroški študija in bivanja, priporočilo prijateljev, znancev, obštudijske dejavnosti, ugled in sloves predavateljev, promocijske strategije oglaševanja, vizualna podoba institucije, oglaševanje preko socialnih omrežji, medijska izpostavljenost predavateljev in poročanje medijev glede VŠU.

Ko smo primerjali ugotovitve naše raziskave z izsledki tujih, smo ugotovili visoko stopnjo korelacije. Namreč, tudi ostale raziskave so ugotovile, da so prevladujoči dejavniki možnosti za zaposlitev in prepričanje v dejstvo, da bo izobrazba koristna pri iskanju službe, obštudijske dejavnosti, lokacija VŠU, ponudba študijskih programov, ugled po dokončanem študiju, ugled institucije, ugled in sloves predavateljev in vizualna podoba dotične VŠU.

Največje odstopanje smo zaznali pri vplivu staršev za izbor VŠU, saj je bil ta dejavnik med najmanj vplivnimi v naši raziskavi, medtem ko druge raziskave prepoznajo slednjega kot pomembnega. Poleg tega pa so se odstopanja med našo in tujimi raziskavami pokazala tudi pri dejavnikih, ki se tičejo finančne komponente, saj je slednja za tuje študente manj pomembna, kot za respondente v našem vzorcu raziskave. Kljub vsemu pa smo ugotovili, da medtem ko so stroški študija in višina šolnine pomembni za respondente iz našega vzorca, na drugi strani pridobitev štipendije za študij na dotični VŠU ni pomemben dejavnik.

Poleg tega smo z anketiranjem ugotovili, da večina respondentov meni, da slovenske VŠU in sam visokošolski sistem služijo svojemu namenu. Velik (ne pa prevladujoči) del respondentov meni, da je slovenski visokošolski sistem prenasičen z VŠU, hkrati pa je več kot polovica respondentov neopredeljenih, kljub vsemu pa večina respondentov meni, da je za slovenski visokošolski sistem pomembno, da so v njega vključene tudi VŠU, kar implicira na zaključke, da se je javnost začela zavedati pomena zasebnih VŠU in da slednje postajajo pomemben del slovenskega visokošolskega sistema. Zanimiva je tudi ugotovitev, da skoraj polovica respondentov meni, da je slovenski visokošolski sistem zaradi VŠU zaznamovan s kakovostnim izobraževanjem.

7.2 Vpliv na področje visokega šolstva in organizacijo

Raziskava, ki smo jo izvedli z anketiranjem predstavlja preliminarni nabor dejavnikov, na podlagi katerih lahko visokošolske ustanove pridobivajo nove študente. Seveda bi bilo za posploševanje potreben večji vzorec in bolj dodelan načrt raziskave ter merski inštrument, kar bi lahko uporabila vsaka VŠU, da izvede raziskavo za svojo ustanovo. Rezultati tako prinašajo pomembne ugotovitve za slovenski prostor, v katerem kot zglada, še ni prevelikega zanimanja za redno izvajanje tovrstnih raziskav, ki bi močno pripomogle k uspešnosti VŠU. Morda je razlog slednjega dejstvo, da slovenski visokošolski prostor še ni pripravljen na dogodke, ki zaznamujejo sodobni visokošolski prostor. Morda VŠU (sploh javne, ki so na trgu prisotne že desetletja) še niso pripravljene ali primorane v take strategije, na drugi strani pa zasebne nimajo potrebnih sredstev za izvedbo take 'analize trga'. Kakorkoli, dejstvo ostaja, da se v tujini že desetletje ukvarjajo z raziskovanjem, kako privabiti študente in, da je to

neizbežna usoda tudi slovenskih visokošolskih ustanov, če se želijo obdržati na trgu ter povečati kakovost svojih storitev in s tem zadovoljstvo študentov.

Glede na zasnovo raziskave, ki ponuja pregled teoretičnih dognanj in ugotovitev opravljenih raziskav iz tujine ima slednja veliko uporabno vrednost za visokošolske ustanove, ob tem pa ni omejena zgolj na slovenski kontekst, saj je raziskovani algoritem zasnovan na podlagi že opravljenih (tujih) raziskav. In čeprav je to prva tovrstna študija v slovenskem prostoru in jo lahko jemljemo zgolj kot pilotno raziskavo, je slednja pokazala visoko stopnjo korelacije med rezultati, ki so jih generirale raziskave v tujini.

7.3 Omejitve raziskave

Ključna težava in s tem omejitev raziskave je majhnost vzorca, s čimer je oteženo (oz. onemogočeno) posploševanje na celotno populacijo. Poleg tega ugotavljamo, da so določena vprašanja pomanjkljivo zastavljena kar otežuje interpretacijo odgovorov. Z izboljšanjem teh pomanjkljivosti in napak pa je model raziskave popolnoma uporaben za vsako visokošolsko institucijo za celostnoraziskovanjepodročja dejavnikovvpliva na izbor dotične VŠU.

7.4 Predlogi nadaljnjega raziskovanja

Kljub pomanjkljivostim oz. omejitvam raziskave predstavlja slednja prvo tovrstno študijo, ki ponuja celostne, kompleksne in aplikativne rezultate. Tako lahko slednjo vzamemo kot pilotno študijo na tem področju, ki bi z nadaljnjim izboljševanjem lahko generirala pomembne in dragocene rezultate za številne visokošolske ustanove v Sloveniji.

Z izboljšanjem merskega inštrumenta in odpravo napak slednjega, taka raziskava omogočaoblikovanje bazo pomembnih podatkov, na podlagi katerih bi VŠU vodile evidence trenda vpisa, glede na dejavnike, ki motivirajo študente za vpis. Tako bi VŠU z relativno nizkimi vložki generirale visoke povratnike, ki se kažejo v povečanju števila študentov ter njihovega zadovoljstva.

Reference

1. Agrey, L., & Lampadan, N. (2014). Determinant factors contributing to student choice in selecting a university. *Journal of Education and Human Development*, 3(2), 391–404.
2. Bertolin, J. C. G. (2015). Quality in Higher Education: From the Diversity of Conceptions to the Relentless Conceptual Subjectivity. *Creative Education*, 6, 2410–2421.
3. Boone, Jr. H. N., & Boone, D. A. (2012). Analyzing Likert Data. *Journal of Extension*, 50(2), 1–5.
4. Butt, B. Z., & Rehman, K. (2010). A study examining the students satisfaction in higher education. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 5446–5450.
5. Čelebič, T. (2014). Terciarno izobraževanje v Sloveniji – vključenost, učinkovitost, kakovost, financiranje in zaposljivost. *Delovni zvezek 4/2014, let. XXIII*.
6. Diaconu, M., & Pandelica, A. (2011). Marketing approach in the management of higher education institutions. *Scientific Bulletin - Economic Sciences*, 10(2), 98 – 107.
7. Diamond, A., Vorley, T., Roberts, J., & Jones, S. (2012). *Behavioural Approaches to Understanding Student Choice*. York: The Higher Education Academy.

8. De Shields Jr, O. W., Kara, A., & Kaynak, E. (2005). Determinants of business student satisfaction and retention in higher education: Applying Herzberg's two-factor theory. *International Journal of Educational Management*, 19(2), 128–139.
9. Dubovicki, S., Banjari, I., & Štefanc, D. (2014). Odnos študentov do kakovosti visokošolskega pouka. *Sodobna pedagogika*, 65(2), 80–97.
10. Eidimtas, A., & Juceviciene, P. (2014): Factors Influencing School-Leavers Decision to Enrol in Higher Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 3983–3988.
11. Farahmandian, S., Minavand, H., & Afshardost, M. (2013). Perceived service quality and student satisfaction in higher education. *Journal of Business and Management*, 12(4), 65–74.
12. Gaber, S., & Kos Kecojević, Ž. (2011). Zagotavljanje kakovosti kot del dispozitiva varnosti. V Ž. Kos Kecojević, & S. Gaber (ur.) *Kakovost v šolstvu v Sloveniji* (str. 10–36). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
13. Harvey, L., & Green, D. (1993). Defining quality. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 18(1), 9–26.
14. Joshi, A., Kale, S., Chandel, S., & Pal, D. K. (2015). Likert Scale: Explored and Explained. *British Journal of Applied Science & Technology*, 7(4), 396–403.
15. Kellermann, P. (2006). Od Sorbone do Bologne in še naprej: O ideologiji trenutne evropske politike visokega šolstva. *Sodobna pedagogika*, 57(4), 24–36.
16. Marič, M., Pavlin, J., & Ferjan, M. (2010). Educational Institution's Image: A Case Study. *Organizacija*, 43(2), 58–65.
17. McDonough, P. (2005). Counseling and college counseling in America's high schools. *The 2004-05 State of College Admission*.
18. Mohama, D., Abdullah, A., Razali, S. S., & Zulkifli, S. (2012). Factors influencing students' choice in pursuing to higher institutions: A fuzzy set operation approach. *International Journal of Recent Research and Applied Studies*, 12(3), 463–467.
19. Nadoh Bergoč, J., & Kohont, A. (2007). Na poti v bolonjsko reformo – razmislek o kakovosti in vlogi upravljanja človeških virov v visokem šolstvu. *Družboslovne razprave*, 23 (54), 97–116.
20. OECD (2005). *Promoting Adult Learning*. OECD Publishing.
21. OECD (2010). *Learning our lesson: Review of quality teaching in higher education*. Paris: OECD Publishing.
22. OECD (2011). *Towards an OECD Skills Strategy*. Paris: OECD Publishing.
23. Proboyo, A., & Soedarsono, R. (2015). Influential factors in choosing higher education institution: A case study of a private university in Surabaya. *Jurnal Manajemen Pemasaran*, 9(1), 1–7.
24. Resolucija o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za obdobje 2013–2020 /ReNPIO13–20/. *Uradni list RS*, št. 90/2013.
25. Resolucija o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020. *Uradni list RS*, št. 41/2011.
26. Santiago, P., Tremblay, K., Basri E., & Arnal, E (2008). *Tertiary Education for the Knowledge Society*. Paris: OECD Publishing.
27. Sarantakos, S. (2005). *Social Research*. New York. MacMillian Palgrave.
28. Schultz, D. E. (1993). Integrated Marketing Communications. Maybe definition is in the point of view. *Marketing News*, 27(2), 15–19.
29. Shah, M., Sid N. C., & Bennett, L. (2013). Factors influencing student choice to study at private higher education institutions. *Quality Assurance in Education*, 21(4), 402–416.
30. *Standardna klasifikacija poklicev* (2011). Statistični urad Republike Slovenije.
31. *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)* (2015). Brussels, Belgium.

32. *Strategija razvoja Slovenije* (2005). Ljubljana: Vlada RS.
33. Takumi Furukawa, D. (2011). *College Choice Influences Among High-Achieving Students: An Exploratory Case Study of College Freshmen*. Doktorska disertacija. Las Vegas: University of Nevada.
34. Tessema, M. T., Ready, K., & Yu, W. C. (2012). Factors Affecting College Students' Satisfaction with Major Curriculum: Evidence from Nine Years of Data. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(2), 34–44.
35. Urbanski, R. A. (2000). Factors Influencing Student College Choice at a Northeastern Minnesota Tribal College. Doctoral dissertation. University of Minnesota.

Zlata Kastelic je diplomirala na Fakulteti za organizacijske študije v Novem mestu in si tako pridobila naziv diplomirana organizatorica. Je izredna študentka magistrskega študija na Fakulteti za organizacijske študije v Novem mestu. Od leta 2010 je zaposlena v farmacevtski firmi, kot obratna tehničarka v proizvodnem obratu. V času službovanja si je pridobila izkušnje na področju vodenja in organiziranja dela in zaposlenih.

Influential Factors in Choosing Higher Education Institutions Among Students

Abstract:

Purpose and Originality: The purpose of this article is to determine which factors are influential for students in choosing a specific higher education institution.

Method: By analyzing available literature and existing surveys, we gained in-depth knowledge of key theoretical concepts of the researched problem. The latter represents the basis on which we have designed our own research algorithm and conducted a proper survey. The purpose of the research was to analyze, which factors affect the most individuals to enroll in a specific higher education institution, and to what extent our findings coincide with other studies' findings.

Results: The results showed a significant degree of correlation between factors that motivate foreign students to enroll in a higher education institution.

Society: By knowing which are influential factors for students' enrollment in HEIs the latter will be able to recognize and satisfy needs and desires of potential students and subsequently design attractive studying programmes and thus equip them with knowledge in order to become competent individuals to successfully compete on labour market.

Limitations/Future Research: Generalisation of results was limited due to the small size of the sample, and since all respondents came from only one Slovenian region. But since this is the first such survey it represents a complex and remarkable preliminary study that can be upgraded and generate important contribution in understanding the key factors, which stimulate students for enrollment in higher education institutions.

Keywords: higher education institutions, higher education, quality of education, influence factors.

Copyright (c) Zlata Kastelic

Creative Commons License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.